

plac Króla Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin, tel.: +48 81 466 2000, fax: 81 466 2001
ePUAP: /UMLublin/SkrytkaESP, e-mail: prezydent@lublin.eu, www.um.lublin.eu

ISO 9001:2008
FS 583555

Lublin, 19.06.2020 r.

Sprawozdanie Prezydenta Miasta Lublin wynikające z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 282) z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Lublin na lata 2015–2019.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE.

1. Zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Miasto Lublin przygotowało Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2015-2019 – link: <https://bip2.lublin.eu/bip/um/index.php?t=200&id=254176>, który jest pierwszym tego typu dokumentem przygotowanym dla miasta Lublina, Prezydent Miasta Lublin przesyła informację dotyczącą jego realizacji. Czas jego obowiązywania przewidziany jest na 4 lata, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Na podstawie art. 87 ust. 5, z realizacji programu, prezydent miasta sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia Radzie Miasta. Zadaniem gminnego programu opieki nad zabytkami jest określenie priorytetów gminy w odniesieniu do własnego dziedzictwa kulturowego, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań oraz wskazanie instrumentów niezbędnych do realizacji tej polityki w okresie czteroletnim.

2. Podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy jest ewidencja zabytków. Na skutek zmiany ustawy o ochronie zabytków, która nastąpiła w czerwcu 2010 r. status gminnej ewidencji zabytków uległ zmianie. Okres od roku 2010 do 2012 był przejściowy dla tworzenia ww. ewidencji. W październiku 2010 r. Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków przekazał Prezydentowi Lublina wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków do scalenia ich w formie gminnej ewidencji zabytków (GEZ), którą Prezydent Miasta prowadzi w formie kart adresowych. Na tej podstawie. Prezydent Miasta Lublin zaktualizował karty adresowe zabytków nieruchomości Lublina, a 29 października 2012 roku Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków uzgodnił ją pismem KD.5140.59.1.2012.

3. Program uzyskał pozytywną opinię Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie i przyjęty został Uchwałą Rady Miasta Lublin Nr 320/XI/2015 w dniu 19 listopada 2015 roku. W ramach opracowania programu dokonana została analiza dokumentów i opracowań o charakterze strategicznym, planistycznym, uchwalonych i sporządzonych na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz gminnym, a także rozpoznanie i charakterystyka zasobu dziedzictwa kulturowego Lublina. Następnie w oparciu o analizę SWOT i wpływające z niej wnioski ocenie poddano stan zachowania dziedzictwa kulturowego w mieście, istniejące uwarunkowania jego ochrony oraz realizowaną przez miasto politykę w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

II. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

W przyjętym przez Radę Miasta Lublin programie ustalono następujące priorytety, w ramach których zrealizowano konkretne zadania i działania:

A. Stworzenie gminnego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego poprzez zapewnienie warunków organizacyjnych i finansowych umożliwiających sprawowanie skutecznej opieki nad substancją zabytkową oraz właściwe utrzymanie i zagospodarowanie obiektów zabytkowych.

Wymienić tu należy przede wszystkim realizację zadań zleconych z zakresu właściwości wojewódzkiego konserwatora zabytków. Do działań systemowych zaliczyć należy przejęcie przez Gminę Lublin kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków z zakresu ochrony zabytków na podstawie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który dopuszcza powierzenie w drodze porozumienia prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych gminom i powiatom. Na terenie Lublina ustawowe zadania z zakresu ochrony zabytków realizowane są na podstawie porozumienia Nr 140/2012 zawartego pomiędzy Prezydentem Lublina a Wojewodą Lubelskim, w sprawie przekazania do prowadzenia Gminie Lublin zadań z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, należących do właściwości administracji rządowej, zawartego w dniu 30 marca 2012 r. wraz z późniejszymi zmianami. W imieniu Prezydenta Lublina zadania te wykonuje Miejski Konserwator Zabytków, który kieruje Biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków – komórką organizacyjną Urzędu Miasta Lublin, złożoną z osób przygotowanych zawodowo do realizowania zadań z zakresu ochrony zabytków. Umożliwia to zapewnienie działań nadzorczych nad działaniami podejmowanymi przez właścicieli lub posiadaczy obiektów zabytkowych, które prowadzą do pełniejszej i skuteczniejszej opieki nad lubelskim dziedzictwem kulturowym. W ramach wykonywania zadań zleconych najwięcej prowadzonych spraw dotyczyło:

- wydawania decyzji administracyjnych - na podstawie art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
- uzgodnień na podstawie art. 53 i 60 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020, poz. 293 – tj.) oraz art. 39.3 ustawy Prawo budowlane) Dz.U. 2019 poz.1186 tj. z dnia 7 lipca 1994 r. ze zm.) w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków (pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego);
- wydawania zaleceń konserwatorskich;
- wydawania wytycznych konserwatorskich dla zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków.

W okresie objętym sprawozdaniem w ww. zakresie Biuro MKZ rozpatrzyło ponad 4 tys. spraw administracyjnych.

B. Realizacja zadań własnych gminy - dotacje z budżetu Miasta Lublin udzielane właścicielom zabytków.

Działaniem systemowym, komplementarnym do nadzorczych działań administracyjnych, jest realizacja działań pomocowych dla właścicieli lub posiadaczy obiektów zabytkowych, stanowiących niejako rekompensatę zwiększonego zakresu obowiązków, nałożonych na nich ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Możliwość taką daje art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który jest podstawą udzielania przez samorzady dotacji celowych na działania przy zabytkach podmiotom spoza sektora finansów publicznych. Realizację tego działania umożliwia uchwała Nr 791/XXXIII/2005 Rady Miasta Lublin z dnia 8 września 2005 r. w sprawie zasad udzielania

dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków usytuowanym na terenie miasta Lublina, zmieniona uchwałą nr 1069/XLI/2018 Rady Miasta Lublin z dnia 22 marca 2018 r.

W latach 2015 – 2019 z budżetu Gminy Lublin udzielono na powyższej podstawie pomocy na remonty i konserwację poniesionych kosztów na refundację obiektów zabytkowych i wyniosły one w 2015 r. - 810 602,00 PLN, w 2016 r. - 586 900,00 PLN, w 2017 roku - 583 481,00 PLN, w 2018 – 2 059 107,00 PLN i w 2019 – 696 571,00 PLN. Łącznie wydatkowano kwotę 7 736 661,00 PLN.

W załączeniu przedstawiono szczegółowe zestawienia dotyczące dofinansowania remontu obiektów zabytkowych z trzech źródeł: środków Gminy Lublin (zał. 1-5), województwa (zał. nr 6) i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (zał. nr 7).

C. Dokumentowanie i badanie zasobu zabytkowego na terenie miasta.

Wykonana została szczegółowa waloryzacja wszystkich obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) z terenu całego miasta. Gminna Ewidencja Zabytków jest poddawana stałej analizie, weryfikacji i bieżąco rozszerzana. W GEZ ujęto łącznie wg stanu w 2015 r. 1967 obiektów zabytkowych. Od czasu uchwalenia GPOnZ liczba obiektów zabytkowych ujętych w GEZ wzrosła o 24 obiekty. Liczba obiektów ujętych w GEZ Miasta Lublin przedstawia się następująco w poszczególnych latach:

2015 r.– 1953 zabytków

2016 r.– 1959 zabytków

2017 r.– 1967 zabytków

2018 r.– 1968 zabytków

2019 r.– 1977 zabytków

Różnice w ogólnej liczbie zabytków w GEZ, w poszczególnych latach, są wynikiem uszczegółowienia przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wykazu Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków w zakresie stanowisk archeologicznych, w tym ujednoczenia części z nich. Ponadto część obiektów została po rozpoznaniu wyłączona z GEZ, a część do niej włączona, także po sprawdzeniu i rozpoznaniu w terenie.

Liczba wykonanych opracowań z zakresu identyfikacji, waloryzacji i oceny stanu technicznego zasobu zabytkowego Lublina (łącznie 2013 kart waloryzacyjnych) przedstawia się następująco:

2015 r.- 462

2016 r.- 448

2017 r.- 478

2018 r.- 401

2019 r.– 224

Wspomnieć również należy o trosce miejskiej służby konserwatorskiej sprawami historycznej zieleni na terenie miasta. W wyniku działań Miejskiego Architekta Zieleni we współpracy z MKZ, zaproponowano ustanowienie nowych pomników przyrody, co w grudniu 2017 roku spotkało się z akceptacją Rady Miasta Lublin (nowe pomniki przyrody na terenie dawnego zespołu dworsko parkowego w Zemborzycach przy ul. Krężnickiej: aleja lip drobnolistnych i aleja kasztanowców zwyczajnych).

D. Poprawa stanu obszarów historycznych oraz nadanie wyższego standardu przestrzeniom publicznym miasta.

Kontynuowany jest proces rewitalizacji obszaru Starego Miasta i Śródmieścia Lublina oraz terenu objętego tzw. rewitalizacją modelową (Urząd Miasta Lublin jest laureatem

konkursu Ministerstwa Rozwoju na „Modelową Rewitalizację Miast”. Rządowe dofinansowanie na realizację lubelskiego projektu wynosi 1,2 mln zł, czyli 90% jego wartości). Równolegle prowadzone były prace remontowo - konserwatorskie obiektów zabytkowych i rewaloryzacja cennych historycznych obszarów, w tym w szczególności Placu Litewskiego z przyległymi placami (Józefa Czechowicza, Mieczysława Krąpca i przed PDT).

Obecnie zakończyły się prace rewaloryzacyjne wąskiego odcinka Krakowskiego Przedmieścia, tzw. Deptaka, podnosząc znacząco walory tego bardzo ważnego odcinka historycznego traktu na Warszawę oraz Placu Litewskiego. Dzięki tej inwestycji, położony w samym centrum plac, przy głównym ciągu komunikacyjnym miasta, jest ważną, prestiżową i bardzo ruchliwą przestrzenią publiczną. Teraz jest on bardziej przyjaznym, atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem spotkań Lublinian.

E. Praktyczne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla wykreowania produktu turystycznego.

Dziedzictwo kulturowe Lublina jest elementem współczesnej gospodarki i czynnikiem zrównoważonego rozwoju miasta, które przejawia się m.in. w:

- dalszym rozwoju konkurencyjnych produktów turystycznych i kulturalnych, m.in. opartych na istniejącym zasobie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego), m.in. Noc Kultury, Jarmark Jagielloński, Europejski Festiwal Smaku, Wielokulturowy Lublin, Lubelski Kiermasz Turystyczny, Sezon Lublin, Lubelskie Święto Chleba, Święto Dwoch Unii (inauguracja w 2016 r.);
- utrzymywaniu istniejących szlaków kulturowych oraz rozwoju kolejnych (miejskich, regionalnych i ponadregionalnych), m. in. szlak pięciu miejskich szlaków kulturowych - Jagielloński Szlak Unii Lubelskiej, Szlak Pamięci Żydów Lubelskich, Szlak Wielokulturowy, Szlak Zabytków Architektury, szlak Znanych Lublinian) i Szlak „Lublin Szeptany” oraz Lubelska Trasa Podziemna;
- oznaczaniu w przestrzeni miasta wybranych obiektów zabytkowych Znakiem Konwencji Haskiej (zamontowano ok. 200 tabliczek) i tablic informacyjnych o przyznaniu miastu Znaku Dziedzictwa Europejskiego (5 tablic w przestrzeni miasta);
- oznaczeniu w przestrzeni miasta granic historycznego żydowskiego getta;
- wspieraniu działań podmiotów promujących rozwój ruchu turystycznego na szlakach międzynarodowych, w których Lublin jest jednym z punktów na ich trasach: Lubelska Droga Świętego Jakuba, Via Regia – Europejska Droga Kultury, Szlak Jagielloński, Szlak Kupiecki;
- budowaniu markowych produktów turystycznych w ramach obszarów tematycznych – Lublin Jagielloński, Lublin Żydowski, Lublin Smaków, Lublin Historyczny, Legendy Lubelskie, Renesans Lubelski, Rezydencje Magnackie, Wielokulturowa Lubelszczyzna.

F. Popularyzacja i edukacja w zakresie ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym.

Wspierany jest wzrost oferty wydarzeń kulturalnych opartych na dziedzictwie kulturowym (materialnym i niematerialnym), w tym na wielokulturowych tradycjach miasta. Szczególnie bogata była oferta obchodów 700-lecia lokacji miasta - Lublin 2017, a w 2019 roku wielka feta poświęcona obchodom 450-lecia Unii Lubelskiej i wykorzystanie tych wydarzeń dla celów:

- naukowo-badawczych (poszerzenie stanu wiedzy o dziedzictwie kulturowym miasta – badania, publikacje, konferencje)
- społecznych i edukacyjnych (wydarzenia kulturalne prezentujące wielokulturowe dziedzictwo miasta, budowanie poczucia tożsamości mieszkańców, rozwój poprzez kulturę, wzmocnienie

roli i znaczenia partycypacji społecznej oraz poczucia odpowiedzialności za dziedzictwo).

Organizowane i wspierane są wydarzenia naukowe i kulturalne (konferencje, kongresy, wystawy) o randze krajowej i międzynarodowej. Szczegółowe sprawozdania z tych obchodów zamieszczone są na stronach internetowych Urzędu Miasta Lublin.

Inicjowane, realizowane i wspierane są programy edukacyjne i promocyjne:

- w kampaniach promocyjnych miasta podkreślane jest bogactwo i autentyczność dziedzictwa kulturowego oraz walorów krajobrazowych, które stanowią o jego atrakcyjności. Atuty te są wykorzystywane w budowaniu oferty kulturalnej miasta.
- w działaniach edukacyjnych i promocyjnych prowadzonych zarówno tradycyjnymi metodami (np. lekcje edukacyjne w szkołach w formie warsztatowej, konkursy itp.), jak i z użyciem nowatorskich narzędzi i metod (np. Questing, gry miejskie oparte na scenariuszu wykorzystującym lokalną historię, legendy, tradycje).
- w internecie szeroko udostępniana jest wiedza o dziedzictwie, m.in. na podstronach www.lublin.eu czy konserwator.lublin.eu
- Biuro MKZ prowadzi szeroko zakrojone działania edukacyjne zarówno w mediach, jak i w szkołach podstawowych oraz średnich. Ponadto przygotowuje broszury i ulotki, dotyczące historii i architektury obiektów zabytkowych zarówno sakralnych jak i świeckich (dla 12 obiektów zabytkowych), mapę Dziedzictwo Kulturowe w 10 wersjach językowych oraz trzy pozycje książkowe, dostępne również na stronach Biura MKZ, poświęconych kościołowi św. Ducha, dawnemu klasztorowi reformatów adaptowanemu na browar przez rodzinę Vetterów oraz wirtualnym rekonstrukcjom dawnych zabytków i przestrzeni historycznej miasta.
- W Biurze MKZ realizowane były dwa projekty europejskie służące promocji dziedzictwa kulturowego miasta: APPROACH – budowanie modelu 3D miasta w określonych granicach, w wybranych fazach rozwoju przestrzennego, „2nd Chance” URBACT III, upowszechniający zabytkowe przemysłowe dziedzictwo miasta.

Nadmienić należy o jeszcze jednej inicjatywie, jaką Miejski Konserwator Zabytków w imieniu Prezydenta Miasta Lublin złożył do Komisji Europejskiej - o przyznanie Lublinowi Znak Dziedzictwa Europejskiego. Międzynarodowy panel ekspertów przy UE zaakceptował wnioski i przyznał to zaszczytne wyróżnienie. Komisja Europejska decyzją z 10 marca 2015 r. (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2015/C83/03) potwierdziła przyznanie Znak Lublinowi. Uroczyste wręczenie przyznanego Znak miało miejsce w Solvay Library w Brukseli, w dniach 15-16 kwietnia 2015. W związku z przyznaniem Miastu Lublin Znak Dziedzictwa Kulturowego Biuro MKZ prowadzi szeroko zakrojoną akcję mającą na celu popularyzację tego znaku (wydawnictwa, seminaria, konferencje międzynarodowe, wydawnictwa, strona internetowa), szczególnie wśród ludzi młodych. Ponadto, od września 2019 r., Miasto Lublin, reprezentowane przez Biuro MKZ jest partnerem w europejskim projekcie „EHL@N”, finansowanym ze środków Komisji Europejskiej, poświęconym promocji Znak Dziedzictwa Europejskiego.

III. CELE STRATEGICZNE GPOnZ.

Rozpoznanie zasobu dziedzictwa kulturowego Lublina, jego waloryzacja oraz wnioski z analizy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego miasta, stanowiły punkt wyjścia dla formułowania priorytetów, kierunków działań i konkretnych zadań w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami miasta. Założenia programowe obejmują prowadzenie polityki w dziedzinie ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego. Przyjęto dwa strategiczne cele tej polityki:

- a. zachowanie wartości bogatych zasobów dziedzictwa kulturowego miasta poprzez jego ochronę (co wyraża się przede wszystkim w nakładach na ich utrzymanie i remonty)

b. wykorzystanie jego potencjału dla rozwoju społeczno - gospodarczego poprzez efektywne zarządzanie.

W dokumencie wyznaczono kierunki działań oraz zadania, które powinny być podejmowane i realizowane przez różne podmioty, przy czym na samorządzie miasta - poza wykonaniem zadań, za które jest bezpośrednio odpowiedzialny – spoczywa też rola koordynatora zaplanowanych działań, jak również prowadzenie monitoringu realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami (GPOnZ). Samorząd miasta pełni też funkcję inspirującą i wspierającą inne jednostki Gminy, w zarządzie których pozostają obiekty zabytkowe. Gminny Program stanowi też element informacyjno - promocyjny oraz edukacyjny w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego miasta, na co szczególnie nacisk położyli autorzy Programu.

1. Przy **strategicznym celu dot. zachowania dziedzictwa kulturowego miasta i jego autentyzmu** dodać należy, że wydziały zajmujące się obiektami i przestrzeniami historycznymi (Biuro MKZ, Wydział Planowania) wprowadzają stosowne zapisy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Opracowanie mpzp dla Starego Miasta i Śródmieścia traktuje się jako zadanie szczególne i priorytetowe, gdyż ta forma ochrony zabytków jest najskuteczniejszym i najwłaściwszym instrumentem ochrony i kształtowania układu urbanistycznego wraz z jego elementami. Jego opracowanie jest czasochłonne, wymaga podjęcia szczególnych działań i analiz, które są w trakcie przygotowań.

Wyjątkowe walory krajobrazowe historycznego Lublina wymagają szczególnej dbałości o zachowanie wartości ekspozycji i panoram historycznego układu Starego Miasta i Śródmieścia. Odpowiednim narzędziem do docelowego wprowadzenia tej ochrony jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – najważniejszy dokument planistyczny miasta, który choć nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak jego ustalenia są wiążące przy sporządzaniu mpzp. Zostało ono ponownie wyłożone do uzgodnień w dniach od 21 marca do 23 kwietnia 2018 roku i nadal pozostaje w procedowaniu. Jako materiał merytoryczny wykorzystane zostały wykonane już analizy, w tym waloryzacja widoków oraz sformułowane zasady ochrony wartości widokowych części staromiejskiej, ograniczenia w kształtowaniu nowej zabudowy oraz kierunki poprawy ekspozycji przeprowadzone w wykonanym Studium wartości widokowych.

Biuro MKZ buduje zintegrowaną bazę wiedzy o dziedzictwie kulturowym miasta, która zawiera informacje o wszystkich wytworzonych dokumentacjach konserwatorskich, pracach magisterskich i doktorskich, opracowaniach naukowo badawczych, studialnych etc. Realizacja tego zadania przyczynia się także do zintegrowania i skoordynowania różnych środowisk związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego oraz wymiany wiedzy i doświadczeń. Baza jest też dobrym narzędziem do podejmowania działań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zasobach dziedzictwa kulturowego miasta, jego wartościach i znaczeniu.

W budżecie BMKZ rezerwowane są każdego roku fundusze na wykonywanie wybranych prac badawczych oraz inwentaryzację i dokumentację zagrożonych obiektów zabytkowych. Przykładowo w 2017 roku wykonano inwentaryzację i ekspertyzę stanu technicznego (metodą skaningu laserowego) zabytkowej słodowni Vetterów przy ul. Misjonarskiej 22, zaś w styczniu 2018 r. zlecono do opracowania ekspertyzę konstrukcyjną i konserwatorską kapliczki z figurą NMP przy ul. Kalinowszczyzna 62.

2. Odnosząc się do **drugiego strategicznego celu, tj. wykorzystywania dziedzictwa kulturowego miasta dla zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego poprzez efektywne zarządzanie**, w pierwszym rzędzie wymienić należy aktualizację studium

uwarunkowań.

Usprawniana jest dotychczasowa współpraca urzędów i instytucji działających w obszarze dziedzictwa kulturowego, w szczególności z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków kierowanym przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w zakresie wykonywania niektórych czynności przekazywanych przez konserwatora wojewódzkiego samorządowi Lublina.

Utworzona jest wspólna dla różnych wydziałów Urzędu Miasta baza danych, zawierająca informacje o wszystkich działaniach przy obiektach i w obszarach zabytkowych – INTEREWID.

IV. STRATEGIA ZARZĄDZANIA DZIEDZICTWEM KULTUROWYM MIASTA LUBLIN.

Wspomnieć tu należy również o bardzo istotnym dokumencie programowym dla ochrony dziedzictwa kulturowego Lublina jakim jest Strategia Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym Miasta Lublin 2014 – 2020. Przygotowana została ona w 2014 roku, pod kierunkiem prof. Bogusława Szmygina z Politechniki Lubelskiej, w związku z udziałem Miasta Lublin w projekcie europejskim HerMan (Heritage Management - Zarządzanie Dziedzictwem Kulturowym) i przyjęta Uchwałą Nr 291/X/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 22 października 2015 r. Opracowanie takiej strategii nie jest wymogiem ustawowym i była ona wówczas nie tylko pierwszym, lecz i jedynym takim dokumentem strategicznym w Polsce – link: <https://lublin.eu/lublin/przestrzen-miejska/zabytki/dokumenty-programowe/strategia-zarzadzania-dziedzictwem-kulturowym-lublina/>.

Komórką wiodącą realizację strategii w urzędzie jest Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, pod kierownictwem Miejskiego Konserwatora Zabytków. Pozostałymi podmiotami realizującymi strategię są: Wydział Planowania, Wydział Architektury i Budownictwa, Budżet i Księgowość, Wydział Ochrony Środowiska i Miejski Architekt Zieleni.

Strategia traktuje dziedzictwo i jego ochronę jako istotny czynnik rozwoju miasta, decydujący o jego tożsamości i wizerunku. Zgodnie z zapisami strategii, ochrona i odpowiednie zagospodarowanie historycznego Lublina ma być ważnym czynnikiem rozwoju i funkcjonowania miasta. Celem ochrony dziedzictwa jest jego zachowanie jako dokumentu historycznego i wykorzystanie jako ważnego elementu współczesnego rozwoju. Ochrona administracyjna jest niestety niewystarczająca – to system ochrony w skali kraju musi zapewniać przede wszystkim wsparcie finansowe, organizacyjne, prawne, techniczne, administracyjne i promocyjne. Biuro MKZ obok powierzonych przez Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków działań administracyjnych, zgodnie z zapisami regulaminu organizacyjnego BMKZ, skupiło się na działaniach edukacyjnych, w tym na udziale w projektach europejskich, organizowaniu lekcji edukacyjnych w szkołach oraz organizacji międzynarodowego spotkania depozytariuszy Znak Dziedzictwa Europejskiego w 2017 i 2019 roku oraz w ramach konferencji „Kongres 2 Unii – od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”. Ponadto wydana została nowa wersja mapy Dziedzictwo Kulturowe Lublina w kolejnych 2 wersjach językowych (hebrajskim i chińskim), dotychczas opublikowano 8 wersji językowych; wydano broszury i ulotki edukacyjne poświęcone historii architektury i ochronie zabytkowych obiektów sakralnych (archikatedra rzymsko-katolicka, katedra prawosławna, kościoły karmelitów na ul. Biernackiego i d. bernardynek na ul. Królewskiej); zakończono udział w europejskim programie URBACT III w projekcie Second Chance (2C) mającym propagować ochronę zabytkowych obiektów przemysłowych miasta oraz rozpoczęto realizację nowego programu finansowanego przez Komisję Europejską – sieć współpracy miast i miejsc historycznych „EHL@N”, mający na celu organizację współpracy depozytariuszy Znak

Dziedzictwa Europejskiego. Corocznie w ramach imprezy "Sezon Lublin" pracownicy Biura MKZ w Lublinie oprowadzają grupy turystów po zabytkowym zespole staromiejskim oraz po poszczególnych obiektach zabytkowych. Jednakże największym wyzwaniem dla Biura MKZ było przygotowanie i udział w obchodach 450. Unii Lubelskiej: 4 wystawy, organizacja Kongresu 2 Unii, publikacje książkowe poświęcone zabytkom (przykładowo: Krakowskie Przedmieście w 450-lecie Unii Lubelskiej, Lublin przed wiekami - Wirtualne rekonstrukcje, Druga szansa Zakładów Przemysłowych Vetter w Lublinie i in.), przygotowanie 2 filmów pokonferencyjnych, koncerty, festiwale i in.

W strategii nie wprowadzono żadnych zmian po jej przyjęciu przez Radę Miasta. Nie przygotowywano też okresowych raportów z jej realizacji, ponieważ zarówno w strategii jak i uchwale Rady Miasta nie zawarto takiego wymogu.

V. PROBLEMY W REALIZACJI GPONZ.

Wśród podstawowych problemów przy realizacji GPONZ wymienić należy przede wszystkim:

1) niskie nakłady finansowe na jego realizację, wynikające z ograniczeń budżetowych.
2) wspomnieć tu również należy o długotrwałym procesie wpisu do rejestru zabytków przez LWKZ, obiektów zabytkowych z terenu miasta Lublina wskazanych przez Miejskiego Konserwatora Zabytków. W latach 2015-2017 Miejski Konserwator Zabytków wnioskował do LWKZ o wszczęcie z urzędu postępowań w sprawie wpisu do rejestru następujących zabytków:

- kamienica, ul. Królewska 6, (z l. 80. XIX w.);
- kościół pw. św. Marcina (neogotycki – z 1907 r.), ul. Krężnicka 136 (d. wieś Zemborzyce) wraz z kaplicami w granicach ogrodzenia;
- zespół kamienicy z dwiema oficynami i ogrodem, ul. Ogrodowa 10 (zbud. w l. 1911-1912);
- zespół budynków młyna parowego braci Krausse (ul. Działkowa 45, 47, 49);
dom mieszkalny Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność” (ul. Chopina 24 z l. 30. XX w.)
- parowozownia w zespole stacji Lublin (Plac Dworcowy 1);
- zespół kościoła paraf. z kościołem p.w. św. Michała Archanioła (ul. Fabryczna 19; bud. w l. 1930-1938 wg proj. O. Sosnowskiego z 1929 r.) i plebanią (do 1974 r.) – d. dworkiem Sachsów (ul. Fabryczna 19a, bud. w l. 1900-1902);
- zespół urządzeń wodociągowych d. firmy Ulen and Company z wieżą ciśnień, ogrodzeniem, źródłem i dwiema bramkami (zbud. 1922-1924 – Aleje Raclawickie 42).

Spośród nich LWKZ wszczął postępowanie i wpisał do rejestru trzy obiekty zabytkowe – wieżę ciśnień przy Al. Raclawickich, kościół pw. św. Michała Archanioła oraz kościół pw. św. Marcina przy ul. Krężnickiej 136.

3) z uwagi na ograniczenia finansowe, w mieście Lublin nie zatrudniono dotychczas zarządcy, który na bieżąco realizowałby postanowienia Gminnego Programu. Zadania te realizują pracownicy Biura MKZ i po części, zatrudniony w Biurze Rewitalizacji menadżer śródmieścia.

VI. PODSUMOWANIE.

Podsumowując opracowany dokument należy stwierdzić, że priorytety określone w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Lublina na lata 2015- 2019 były realizowane wszechstronnie przez różnorodne i komplementarne zadania, które w całości prowadziły do osiągnięcia założonego celu. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania lubelskich zabytków, choć tych wciąż jest za mało w stosunku do stwierdzonych potrzeb. Podobnie jak i projekty upowszechniające i

promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Aby osiągnąć wymierne i trwałe efekty podobne działania powinny być kontynuowane w kolejnych latach, co przyczynić się może do zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej oraz do budowania silnej tożsamości i dumy z tego dziedzictwa jego mieszkańców.

Należy też dodać, że działania Lublina w zakresie ochrony zabytków zostały pozytywnie ocenione m.in. przez Najwyższą Izbę Kontroli – np. w kontroli „Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych” (raport z kontroli pod adresem:

<https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/ochrona-dziedzictwa-kulturowego-mniejszosci.html>).

Prezydent Miasta Lublin

dr Krzysztof Żuk

Informacja o rozliczeniu dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków za okres od początku roku do 31.12.2015 r.

Dział 921 rozdział 92120 § 2720

LP.	Nazwa beneficjenta	Numer umowy	Kwota dotacji otrzymanej	Kwota dotacji wykorzystanej /zł/	Planowany zakres rzeczowy / zakres prac objętych dotacją/
1	Klasztor Ojców Dominikanów 20-112 Lublin ul. Złota 9	1/MKZ/15	164 386,00	164 386,00	Konserwacja techniczna renesansowych sztukaterii w kopule i latarni kaplicy Firlejów kościoła pw. Św. Stanisława Bp. w zespole klasztornym OO. Dominikanów Lublinie.
2	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Mikołaja 20-124 Lublin ul. ks. Michała Słowikowskiego 1	2/MKZ/15	44 802,00	44 802,00	Prace przy konserwacji i restauracji ołtarza w kaplicy bocznej - figury, obrazy, detal snycerski oraz złocenia. Krucyfiks wraz z belką tęczową.
3	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Marcina; 20-518 Lublin ul. Krężnicka 136	3/MKZ/15	5 924,00	5 924,00	Wykonanie dokumentacji prac konserwatorskich Konserwacja obrazu św. Kazimierz Królewicz
4	Okręgowa Rada Adwokacka w Lublinie ul. Grotgera 7, 20-027 Lublin	4/MKZ/15	6 500,00	6 500,00	Nagrobek zm. Jana i Natalii Turczynowiczów zlokalizowany w sekcji 3D rząd IX nr 3 na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Lipowej
5	Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP 20-105 Lublin ul. Narutowicza 6	5/MKZ/15	59 472,00	59 472,00	Prace konserwatorskie przy trzech zabytkach ruchomych: 1. Ołtarzyk boczny 2. Pieta 3. Kandelabr 5-świecowy

6	Archidiecezja Lubelska 20-950 Lublin ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2	6/MKZ/15	42 702,00	42 702,00	Renowacja zabytkowego murowanego ogrodzenia w kompleksie zabytkowych obiektów Kurii; odcinek od bramy wjazdowej przy ul. prymasa Wyszyńskiego do bramy wjazdowej od strony ul. Misjonarskiej z bramami.
7	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny ul.Narutowicza 10	7/MKZ/15	64 480,00	64 480,00	Wykonanie prac projekt. „Remont Zespołu klasztornego SS Brygidek „ Wymiana stolarki okiennej w auli klasztoru
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty 20-109 lublin ul. Królewska 10	8/MKZ/15	50 000,00	47 491,00	Konserwacja obrazu „Uczta u Heroda”
9	Krzysztof Madejski	9/MKZ/15	32 622,00	32 622,00	Remont dachu wraz z wykonaniem lukarn i pokrycie blachą Remont 2 stropów drewnianych z XVII wraz z zamontowaniem- na I piętrze kamienicy przy ul. Grodzkiej 1.
10	Urszula i Jacek Wójcik	10/MKZ/15	92 735,00	92 025,00	Remont prac zabezpieczających części południowej budynku.
11	Fundacja „Chrońmy cmentarze żydowskie w Lublinie” ul. Lubartowska 85; 20-094 Lublin	11/MKZ/15	99 915,00	75 600,00	Remont muru starego cmentarza żydowskiego odcinek E-2
12	Jacek Sławiński 20-023 Lublin	12/MKZ/15	6 364,00	0,00	Częściowa wymiana stolarki okiennej
13	Fabryka	13/MKZ/15	9 889,00	9 889,00	Wymiana stolarki okiennej

	Elementów, Podzespołów i Urządzeń Elektronicznych TEWA-TERMIKO reprezentowana przez Lechosław Mazur				
14	Wspólnota Mieszkaniowa Krakowskie Przedmieście 51	14/MKZ/15	157 073,00	157 073,00	Remont elewacji – izolacja pionowa , pozioma, obróbki blacharskie ,tynki, sztukaterie, malowanie
15	Maria Jacniacka Anna Skowronek Ewa Morawska Bożena Murawska	15/MKZ/15	7 636,00	7 636,00	Odtworzenie fragmentu gzymsu wraz z wykonaniem obróbek blacharskich (od strony podwórza), wraz z projektem budowlanym.
16	Kościół rektoralny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP 20-081Lublin ul. Staszica 16 A	16/MKZ/15	5 500,00	0,00	Prace konserwatorskie i stolarskie wraz z detalem snycerskim przy drzwiach wejściowych do kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lublinie
	RAZEM		850 000,00	810 602,00	

Budżet Gminy Lublin**Załącznik nr 2****Informacja o rozliczeniu dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków za okres od początku roku do 31.12.2016 r.****Dział 921 rozdział 92120 § 2720**

LP.	Nazwa beneficjenta	Numer umowy	Plan /zł/	Wykonanie /zł/	Planowany zakres rzeczowy /Zakres prac objętych dotacją/
1	Klasztor Ojców Dominikanów 20-112 Lublin ul. Złota 9	4/MKZ/16	60 309,00	60 309,00	Wymiana pokrycia dachu oraz remont więźby dachowej kaplicy MB Paryskiej i kaplicy MB Ruszelskiej oraz wzmocnienie konstrukcji metodą zszywania i iniekcji wnętrza kaplicy MB Paryskiej kościoła p. w. Św. Stanisława Bpa w zespole klasztorным OO. Dominikanów Lublinie.
2	Parafia rzymsko-katolicka p.w. św. Mikołaja 20-124 Lublin ul. ks. Michała Słowikowskiego1	5/MKZ/16	28 445,00	28 445,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie oryginalnych tynków z pobiałami (podchórże i kruchta) i elementy architektoniczne (krata, tablice memoratywne oraz krucyfiks znad kropielnicy)
3	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kapucyńska 6 reprezentowana przez ADM Śródmieście Sp.z o.o.ul. Cicha 8	6/MKZ/16	14 000,00	14 000,00	Wykonanie elewacji kamienicy od strony ul. Narutowicza.
4	Wspólnota Mieszkaniowa Lublin ul. Krochmalna 7,9 20-406 Lublin ul. Gazowa 7/9	7/MKZ/16	21 256,00	21 256,00	Remont attyk , gzymsów oraz remont dachu budynku przy ul. Krochmalna 7
5	Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP 20-105 Lublin, ul. Narutowicza 6	8/MKZ/16	31 197,00	31 197,00	Prace konserwatorskie przy 3-ech zabytkach ruchomych. 1. Baldachim procesyjny 2. Tabernakulum z krucyfiksem
6	Archidiecezja Lubelska 20-950 Lublin ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego2	9/MKZ/16	33 431,00	33 431,00	Renowacja zabytkowego murowanego ogrodzenia w kompleksie zabytkowych obiektów Kurii; 2 etap-odcinek A-B i częściowo C-D.
7	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny ul. Narutowicza 10	10/MKZ/16 an. 30/MKZ/16	42 565,00	42 565,00	„Remont poddasza wraz z wymianą więźby i pokrycia dachowego zabudowań klasztornych . Sióstr Brygidek I etap część zachodnia od krokwi K14-36
8	Krzysztof Madejski	11/MKZ/16	17 752,00	17 752,00	Konserwacja belek stropowych w pomieszczeniach nr 101,108 na I

					piętrze kamienicy przy ul. Rynek 6/Grodzka 1
9	Urszula i Jacek Wójcik	12/MKZ/16	65 219,00	63 940,00	Remont konstrukcji i wymiana pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi. Stolarka okienna i drzwiowa. Elewacja z detalami wystroju architektonicznego
10	Fundacja „Chrońmy cmentarze żydowskie w Lublinie” ul. Lubartowska 85; 20-094 Lublin	13/MKZ/16	51 053,00	30 600,00	Remont konserwatorski muru starego cmentarza żydowskiego przy ul. Floriańskiej. Odcinek 36-38
11	Maria Jacniacka Anna Skowronek Ewa Morawska -Eustachiewicz Bożenna Murawska	16/MKZ/16	9 495,00	9 290,00	1.Wymiana stolarki okiennej 6 szt. + projekt.. 2.Remont zabezpieczaj. 3 szt. balkonów +projekt. 3.Wymiana drzwi balkonowych 2szt. 4.Wym. stolarki okiennej 4 szt i drzwiowej 2 szt.
12	Parafia Ewangelicko - Augsburgska św. Trójcy w Lublinie	18/MKZ/16	3 837,00 3 559,00	3 837,00 700,00	1.Prace konserwatorskie przy drewnianej chrzcielnicy kielichowej 2..Naprawa dachu, rynien oraz rur spustowych na budynku kościoła parafialnego pw. św. Trójcy
13	Klasztor Karmelitów Bosych; ul. Świętoduska 14 w Lublinie.	19/MKZ/16	4 066,00	4 066,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy obrazie „Wizja Św. Teresy” w zespole klasztornym Karmelitów Bosych ;
14	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Jakuba Apostoła ul. Głuska 145 20-385 Lublin	20/MKZ/16 22/MKZ/16 29/MKZ/16 41/MKZ/16	165 512,00	165 512,00	Konserwacja polichromii gzymsu, lunety, konserwacja polichromii sklepienia- przeszło.
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, 20-109 lublin	21/MKZ/16	60 000,00	60 000,00	Konserwacja „ Ostatnia Wieczerza”
16	Fabryka Elementów, Podzespołów iUrządzeń Elektronicznych TEWA-TERMIKO reprezentowana przez Lechosława Mazura	15/MKZ/16	10 304,00	0,00	Elewacja frontowa kamienicy Grodzka 17 - Segment C
17	Kościół rektoralny Św. Ducha		30 000,00	0,00	Prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane w podchórze nawy głównej i przedsionku kościoła
	RAZEM		652 000,00	586 900,00	

Budżet Gminy Lublin**Załącznik nr 3****Informacja o rozliczeniu dotacji celowej za prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków za okres : od początku roku do 31.12.2017 roku**

Dział 921 rozdział 92120 § 2720

L P.	Nr. umowy	Nazwa Beneficjenta	Kwota dotacji przeznaczonej /zł/	Kwota dotacji wykorzystanej /zł/	Zakres prac objętych dotacją
1	2/MKZ/17	Klasztor Ojców Dominikanów 20-112 Lublin ul. Złota 9	176 347,00	176 347,00	Konserwacja i restauracja dekoracji plastyczno-architektonicznej oraz stolarki drzwiowej i okiennej elewacji frontowej Bazyliki o.o. Dominikanów Lublinie, konserwacja wystroju plastyczno architektonicznego wnętrza bazyliki – ściany i sklepienie.
2	5/MKZ/17	Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP 20-105 Lublin; ul. Narutowicza 6	36 200,00	36 200,00	Prace konserwatorskie przy drewnianej i rzeźbionej ambonie.
3	6/MKZ/17	Archidiecezja Lubelska 20-950 Lublin ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2	32 566,00	16 337,00	Renowacja zabytkowego murowanego ogrodzenia w kompleksie zabytkowych obiektów Kurii; 3 etap-4
4	7/MKZ/17	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny ul. Narutowicza 10	50 484,00	48 194,00	Remont parteru w części wschodniej – wykonanie izolacji przeciwwilgociowej.
5	8/MKZ/17	Krzysztof Madejski	7 321,00	7 321,00	Konserwacja belek stropowych w pomieszczeniach nr 101,108 na I piętrze kamienicy przy ul. Rynek 6/Grodzka 1
6	9/MKZ/17	Urszula i Jacek Wójcik	97 262,00	97 262,00	Remont konstrukcji dachu oraz elewacji południowej i zachodniej, obróbki blacharskie, odtworzenie stolarki okiennej.

7	10/MKZ/17	Klasztor Braci Mniejszych Kapucynów w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 42	72 710,00	72 710,00	Remont elewacji północnej kościoła i skrzydła północnego klasztoru, ogrodzenia północnego i wschodniego.
8	11/MKZ/17	Maria Jacniacka Anna Skowronek Ewa Morawska -Eustachiewicz Magdalenę Murawską-Pietrzyk	9 408,00	9 408,00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wymiana 2 drzwi balkonowych półokrągłych. 2. Wymiana stolarki okiennej 4 szt okna wąskie i 2 szt szerokie. 3. Wymiana stolarki okiennej 4 szt (okna szerokie) 4. Wym. 2 szt okien półokrągłych(szerokich)i 2 szt okien półokrągłych (węższych)
9	12/MKZ/17	Jacek Woźniak	29 730,00	29 730,00	Wykonanie prac projektowych łącznie z inwentaryzacją Hangaru Lotniczego przy ul. Wrońskiej 2 w Lublinie
10	20/MKZ/17	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Jakuba Apostoła ul. Głuska 145 20-385 Lublin	42 286,00	42 286,00	Konserwacja polichromii ścian w prezbiterium kościoła - techniki klejowe i techniki olejne w kosciele.
11	13/MKZ/17	Klasztor Karmelitów Bosych; ul. Świętoduska 14 w Lublinie.	4 112,00	4 112,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy obrazie „Koronacja Matki Boskiej „ w zespole klasztornym Karmelitów Bosych w Lublinie
12	3/MKZ/17	Wspólnota Mieszk. ul. Kapucyńska 6 reprezentowana przez ADM Śródmieście Sp.z o.o.ul. Cicha 8	42 401,00	42 401,00	Wykonanie elewacji kamienicy od strony ul. Kapucyńskiej.
13	4/MKZ/17	Andrzej i Marek Jarocki reprezentowani przez Czesław Jarocki Kamienica przy ul. Rynek 5	1 173,00	1 173,00	Wykonanie wymiany stolarki okiennej w kamienicy przy ul. Rynek 5
		Razem	602 000,00	583 481,00	

Budżet Gminy Lublin**Załącznik nr 4****Informacja o rozliczeniu dotacji celowej za prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków za okres : od początku roku do 31.12.2018 roku**

Dział 921 rozdział 92120 § 2720

L P.	Nr umowy	Nazwa beneficjenta	Kwota dotacji przyznanej /zł/	Kwota dotacji wykorzystanej /zł/	Zakres prac objętych dotacją
1	1/MKZ/18 aneks nr 31/MKZ/18	Klasztor Ojców Dominikanów 20-112 Lublin ul. Złota 9	71 926,00	71 926,00	Remont i konserwacja elewacji południowej oraz latarni kaplicy Tyszkiewiczów w Bazylice o.o. Dominikanów Lublinie.
2	2/MKZ/18	Kościół rektoralny pw. Świętego Ducha ul. Krakowskie Przedmieście 1	21 665,00	21 665,00	Prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane w podchórzu nawy głównej i przedsionku kościoła.
3	3/MKZ/18	Grażyna i Andrzej Sagan Kamienica przy ul. Archidiakońska 3	3 397,00	3 397,00	- Badania konserwatorskie występowania dekoracji malarskich - badania architektoniczne
4	4/MKZ/18	Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP 20-105 Lublinul. Narutowicza 6	17 605,00	17 605,00	Prace konserwatorskie przy dwóch konfesjonałach i czterech rzędach ciemnych ławek połączonych wspólną podłogą.
5	5/MKZ/18 aneks nr 22/ MKZ/18	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej, Dom Zakonny ul. Narutowicza 10	107 631,00	104 618,00	Budynek zabudowań klasztornych - Remont poddasza z zabezpieczeniem ppoż.wraz z wymianą belek wiązarowych budynku II etap (część wschodnia)
6	6/MKZ/18 aneks nr 27/MKZ/18	Krzysztof Madejski Rynek 6/Grodzka 1	18 425,00	18 425,00	- Montaż belek stropowych. - Rekonstrukcja jednej belki - Rekonstrukcja kominka
7	7/MKZ/18	Urszula i Jacek Wójcik Kamienica przy ul.Olejna 7	45 278,00	43 725,00	- Remont dwóch elewacji budynku w części południowej budynku,

					-wymiana pokrycia dachu w części południowej budynku, - odtworzenie stolarki okiennej.
8	8/MKZ/18	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów w Lublinie Śródmieście ul. Krakowskie Przedmieście 42	29 097,00	0,00	Remont elewacji kompleksu budynków klasztoru- wirydarz i elewacja zachodnia.
9	9/MKZ/18	Klasztor Karmelitów Bosych; ul. Świętoduska 14 w Lublinie.	4 077,00	4 077,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy chórze muzycznym znajdującym w kościele pw. Św. Józefa OO. Karmelitów Bosych w Lublinie.
10	10/MKZ/18 aneks nr 31/MKZ/18	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Jakuba Apostoła ul. Głuska 145 20-385 Lublin	280 899,00	280 899,00	konserwacja polichromii gzymsu na ścianie zachodniej, konserwacja zwieńczenia nad chórem w kościele.
11	28/MKZ/18	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Jakuba Apostoła ul. Głuska 145 20-385 Lublin	5 000,00	5 000,00	Opracowanie opinii konstrukcyjno-mykologicznej muru przycmentarnego przy Parafii .
12	24/MKZ/18	Kościół rektoralny św. Piotra Apostoła ul. Królewska 9 20-109 Lublin	130 000,00	130 000,00	Prace przy polichromii ściany szczytowej chóru muzycznego
13	29/MKZ/18	Parafia Ewangelicko- Augsburska św. Trójcy w Lublinie ul. Żołnierzy Niepodległej 10	100 000,00	100 000,00	Prace remontowe na strychu kościoła, wykonanie obróbek blacharskich kościoła.
14	21/MKZ/18	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny ul. Narutowicza 10 BUDŻET OBYWATELSKI	1 157 770,00	1 157 770,00	Remont więźby dachowej (część południowo-zachodnia od krokwi nr:1-14 oraz od nr 38-74) uzupełnienie zniszczonych elementów ścian wewnętrznych wraz z naprawą otworów okiennych i drzwiowych, wymiana zasolonych tynków wewnętrznych ścian i sklepień z odgrzybianiem, wymiana zasolonych spoin w murze, wykonanie izolacji przeciwwilgociowych.
15	30/MKZ/18	Parafia rzymsko-katolicka Nawrócenia Św. Pawła	100 000,00	100 000,00	Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej murów kościoła metodą iniekcji – etap I i III budynku kościoła.

	ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin			
	RAZEM	2 092 770,00	2 059 107,00	

Budżet Gminy Lublin**Załącznik nr 5****Rozliczenie dotacji udzielonej w 2019 roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720**

L P.	Nr umowy	Nazwa beneficjenta (jedn. realizująca zadanie	Kwota otrzymanej dotacji	Zakres prac objętych dotacją.
1	3/MKZ/19 aneks nr 26/ MKZ/19 z dnia 03.06.2019	Klasztor Ojców Dominikanów 20-112 Lublin ul. Złota 9	79 300,00	Konserwacja i restauracja ołtarza pw.Św. Tomasza z Akwinu z Bazyliki O.O. Dominikanów.
2	4/MKZ/19 aneks nr 28/ MKZ/19 z dnia 02.07.2019	Kościół rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP 20-105 Lublin ul. Narutowicza 6	51 487,00	Prace konserwatorskie przy: ławka nr 2 segment z obrazami emblematycznymi, ławka nr 3 segment bez obrazów, ławka nr 4 segment bez obrazów
3	5/MKZ/19	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny ul. Narutowicza 10	12 946,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy dekoracjach ściennych w pomieszczeniach na parterze (tzw."sala fitness")
4	6/MKZ/19 aneks nr; 27/MKZ/19 z dnia 02.07.2019	Krzysztof Madejski	33 478,00	Wykonanie i montaż podbitki stropu (rekonstrukcja belkowania) wykonanie i montaż podłóg drewnianych wg projektu, naprawa i malowanie ścian w pomieszczeniu nr: 104 oraz montaż oryginalnych belek stropowych, naprawa i malowanie ścian, wykonanie posadzki kamiennej w pomieszczeniu nr 101
5	7/MKZ/19 aneks nr 32/MKZ/19 z dnia 27.11.2019	Parafia rzymsko-katolicka Nawrócenia św. Pawła ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin	210 273,00	-Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej metodą iniekcji klasztoru :etap I, II,III i IV. Wykonanie izolacji murów kościoła metodą iniekcji- etap IV Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej murów kościoła

				- etap I, III, IV (100% sfinansowania robót)
6	8/MKZ/19	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Agnieszki ul. Kalinowszczyzna 62	71 860,00	Prace konserwatorskie, restauratorskie nagrobków rodziny Grafów (Emanuela i Teresy) na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Kalinowszczyzna.
7	9/MKZ/19 aneks nr 29/MKZ/19 z dnia 02.07.2019	Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Jakuba Apostoła ul. Głuska 145, 20-385 Lublin	229 840,00	Konserwacja polichromii ścian przedsionka i chóru na zewnątrz - pierwsza faza prac (oczyszczenie polichromii i konserwacja podłoża) oraz konserwacja polichromii cokołu nawy bez ściany zachodniej,
8	10/MKZ/19	Mariusz Mojski Plac Zamkowy 6A/6, 20-121 Lublin	7 387,00	Remont balkonów w kamienicy Kowalska 9
		RAZEM	696 571,00	

Rozliczenie dotacji udzielonej w **2015** roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2730

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Kwota dotacji wykorzystanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Gmina Lublin	20 462,00	20 462,00	Uzupełnienie i zabezpieczenie powierzchni latarni, stabilizacja posadowienia 7 latarni zabytkowych

Rozliczenie dotacji udzielonej w **2015** roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Kwota dotacji wykorzystanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny w Lublinie	38 895,00	38 895,00	Wymiana stropu nad I p., remont sklepienia, izolacja podłogi w auli, remont posadzek, malowanie w pom. 23 – 25
2.	Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kapucyńskiej 6 reprezentowana przez ADM „Śródmieście” Sp. z o.o. w Lublinie	24 808,00	24 808,00	Wykonanie elewacji kamienicy od strony Narutowicza/ obróbki blacharskie, izolacja przeciwwilgociowa

				/
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Lublinie	26 398,00	26 398,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie wypraw tynkarskich i detalu ścian południowej i północnej nawy głównej
4.	Wspólnota Mieszkaniowa w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 51	25 514,00	25 514,00	Remont elewacji/ tynki, sztukateria, malowanie/ izolacja fundamentów, obróbki blacharskie kamienicy przy ul. Krak. Przedm. 51
5.	Panem Krzysztofem Madejskim Lublin Rynek 6	12 500,00	12 500,00	Konserwacja i zamontowanie stropu w pom.110 w kamienicy przy Rynek 6 / Grodzka 1
6.	Klasztor Karmelitów Bosych w Lublinie	8 132,00	8 132,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „ Wizja Św. Teresy „

7.	Klasztor OO Dominikanów w Lublinie	21 692,00	21 692,00	Konserwacja techniczna dekoracji plastycznej kopuły kaplicy Firlejów – I etap prac
8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Lublinie	8 840,00	8 840,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza w kaplicy bocznej
9.	Parafia Rzymsko Katolicka p.w. Św. Jakuba Apostoła w Lublinie-Głusku	7 800,00	7 800,00	Konserwacja polichromii ścian absydy/ techniki klejenia /

Rozliczenie dotacji udzielonej w 2016 roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Pan Krzysztof Madejski Lublin Rynek 6	10 000,00	Renowacja belek stropowych w po. 101. w kamienicy przy Rynek 6 / Grodzka 1
2.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny w Lublinie	31 780,00	Remont dachu/ wymiana więźby dachowej i pokrycia – krokwie 14-36/
3.	Klasztor OO Dominikanów w Lublinie	43 214,00	Remont więźby dachowej i wymiana pokrycia dachu kaplicy MB Paryskiej oraz kaplicy Ruzelskiej/ wzmocnienie konstrukcji metodą zszywania

			iniekcji wnętrza kaplicy MB Paryskiej/
4.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Lublinie	40 000,00	Prace konserwatorskie i restauratorskie wypraw tynkarskich podchórza i kruchty wraz z tablicami memoratywnymi
5.	Klasztor Karmelitów Bosych w Lublinie	10 374,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „ Koronacja Matki Boskiej „
6.	Kościół Rektoralny p.w. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	12 672,00	Pełna konserwacja i restauracja baldachimu
7.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Jana Chrzciciela Ewangelisty w Lublinie	11 968,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „ Ostatnia Wieczerza „
8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Lublinie	4 900,00	Pełna konserwacja i restauracja kraty i krucyfiksu z kruchty kościoła
9.	Pan Krzysztof Madejski Lublin Rynek 6	30 000,00	Konserwacja belek stropowych w pom.106 i 108 I pietra kamienicy Rynek 6 / Grodzka 1 w Lublinie
10.	Współwłaścicielki kamienicy w Lublinie przy ul. Staszica 7 / Karmelicka 2	21 633,00	Wymiana stolarki okiennej – 6 szt., remont zabezpieczający 3 szt. balkonów – kamienicy

Rozliczenie dotacji udzielonej w 2017 roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Pani Maria Lizut – Skwarek Lublin ul. Ogrodowa 9/1	13 360,00	Remont elewacji frontowej budynku /kamienica przy ul. I Armii Wojska Polskiego nr 5 w

			Lublinie /
2.	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów w Lublinie	17 797,00	Remont dachu skrzydła północnego / zmniejszenie obmiaru , bez obróbek blacharskich/
3.	Fundacja Chrońmy Cmentarze Żydowskie w Lublinie	21 904,00	Mur ogrodzeniowy na odc. 36-38 po stronie zewnętrznej – naprawa , konserwacja, izolacja pionowa i przeciwwilgociowa od ul. Floriańskiej
4.	Pan Krzysztof Madejski Lublin - Rynek 6	16 000,00	Prace konserwatorskie przy belkach stropowych z pom. 104 na I piętrze kamienicy Rynek 6
5.	Klasztor OO Dominikanów w Lublinie	20 535,00	Remont i konserwacja elewacji wschodniej i północnej Kaplicy Tyszkiewiczów kościoła klasztornego
6.	Kościół rektoralny p.w. Świętego Ducha w Lublinie	5 099,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazów „Św. Piotr” i „ Chrystus Miłosierny” (Ecce Homo)
7.	Parafia prawosławna p.w. Przemienienia Pańskiego w Lublinie	6 845,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „ Zmartwychwstanie „
8.	Klasztor Karmelitów Bosych w Lublinie	3 731,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „ Matka Boska Bolesna „
9.	WIP Machlarz M. i Klauda P. Spółka Jawna w Lublinie	19 500,00	Prace konserwatorskie przy stropach drewnianych w pomieszczeniu frontowym na I piętrze kamienicy Rynek 4 w Lublinie
10.	Kościół rektoralny p.w. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	44 604,00	Pełna konserwacja i restauracja ołtarzyka i piety w ołtarzyku bocznym oraz kandelabry

Rozliczenie dotacji udzielonej w 2018 roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Klasztor OO Dominikanów w Lublinie	45 630,00	Remont i konserwacja elewacji południowej oraz latarni kaplicy Tyszkiewiczów
2.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny w Lublinie	45 630,00	Remont poddasza, dachu / cz. wschodnia budynek E /
3.	Parafia rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Lublinie	13 000,00	Prace konserwatorskie i remontowe chóru
4.	Kościół rektoralny p.w. Świętego Ducha w Lublinie	12 132,00	Prace konserwatorsko – restauratorskie przy dwóch kratkach
5.	Kościół rektoralny p.w. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	20 000,00	Pełna konserwacja i restauracja dzwonu dużego
6.	Kościół rektoralny p.w. Świętego Ducha w Lublinie	11 330,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „św. Józef Moriens”

Rozliczenie dotacji udzielonej w 2019 roku w dziale 921, rozdział 92120 § 2720

Lp.	Nazwa jednostki realizującej zadanie	Kwota dotacji otrzymanej	Szczegółowy opis rzeczowego wykorzystania dotacji
1.	Kościół rektoralny p.w. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej Lublin	7 875,00	Pełna konserwacja i restauracja 11 obrazów emblematycznych oraz 3 tablic pamiątkowych z kościoła rektoralnego
2.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Nawrócenia św. Pawła Lublin	7 500,00	Pełna konserwacja i restauracja obrazu „Święta Rodzina”

3.	Klasztor OO Dominikanów Lublin	29 575,00	Pełna konserwacja i restauracja ołtarza św. Tomasza z Akwinu z kościoła klasztornego
4.	Pan Krzysztof Madejski Lublin	3 813,00	Wymiana 3 sterczyn attyce / kamienica Rynek 6/ Grodzka 1 w Lublinie/
5.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Nawrócenia św. Pawła Lublin	6 000,00	Konserwacja techniczna, estetyczna z cokołem i płaskorzeźbą
6.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii rzymskiej Dom Zakonny Lublin	6 468,00	Prace konserwatorskie przy dekoracjach ściennych w pomieszczeniu na parterze.

Dotacje z **Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego** 2015-2019 -
(dane ze strony internetowej MKiDN)

2015

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji w PLN
1.	Klasztor OO.Dominikanów w Lublinie NIP:946-21-76-034	Lublin, bazylika oo. dominikanów pw. Św.Stanisława(XIVw), kolejny etap powstrzymania procesów destrukcji oraz przywracania do użytkowania wybranych elementów kościoła; wzmacnianie konstrukcji, izolacje przeciwwilgociowe oraz konserwacja renesansowych sztukaterii.	300 000.00
2.	Klasztor OO.Dominikanów w Lublinie NIP:946-21-76-034	Lublin,bazylika oo. dominikanów pw. Św.Stanisława(XIVw), kolejny etap powstrzymania procesów destrukcji oraz przywracania do użytkowania wybranych elementów kościoła; wzmacnianie konstrukcji, izolacje przeciwwilgociowe oraz konserwacja renesansowych sztukaterii.	300 000.00
			2015 łącznie: 600 000.00
2017			
	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji w PLN
1.	Klasztor OO.Dominikanów w Lublinie	Lublin, Bazylika OO.Dominikanów p.w. św. Stanisława (XIV w.): remont i konserwacja elewacji Kaplicy Tyszkiewiczów (1645-1658 r. architekt Jan Cangerle)	350 000,00 zł
2.	Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	Lublin, kościół Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej (XV w.): wykonanie izolacji krypty B w nawie bocznej	100 000,00 zł
			2017 łącznie: 450 000.00
2018			
	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji w PLN
1.	Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	Lublin, kościół Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej - wotum króla Władysława Jagiełło (XVw.): wykonanie izolacji krypt G i H w nawie Głównej	140 000,00 zł
2.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej	Lublin, Zespół Klasztorny Sióstr Brygidek (XV w.): remont części dachu	200 000,00 zł

	Dom Zakonny		
3.	Klasztor OO.Dominikanów w Lublinie	Lublin,Bazylika OO Dominikanów pw.św. Stanisława (XIV w.): remont i konserwacja elewacji południowej i latarni Kaplicy Tyszkiewiczów, oraz konserwacja 3 rzeźb	200 000,00 zł
4.	Kościół Rektoralny pw. Św. Piotra Apostoła	Lublin, kościół rektoralny pw. św. Piotra (XVII w.): konserwacja sześciu XIX w. malowanych ściennych ołtarzy z nawy	130 000,00 zł
5.	Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	Lublin, kościół pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej (I połowa XVIII w.): konserwacja wyposażenia	50 000,00 zł
6.	Muzeum Lubelskie w Lublinie	Lublin, Kaplica Trójcy św. (XIV/XV w.): prace konserwatorskie i restauratorskie zachodniej części ściany, klatek schodowych, trzech mens ołtarzowych oraz malowideł z 1408 r. i XVII w.	100 000,00 zł
7.	Parafia pw. św. Mikołaja ul. Ks. Michała Słowikowskiego 1, 20-124 Lublin	Lublin, kościół pw. św. Mikołaja na wzgórzu Czwartek (I poł.XVI w.): generalny remont chóru i dostosowanie do zainstalowania zabytkowych organów „Brindley and Foster”	100 000,00 zł
			2018 łącznie: 920 000.00
2019			
	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji w PLN
1.	Kościół Rektoralny pw. św. Piotra Apostoła w Lublinie	Lublin, kościół pw. św. Piotra (XVII w.): konserwacja polichromii sklepienia nawy (XIX w.) - etap I	180 000,00 zł
2.	Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej w Lublinie	Lublin, Kościół Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej - wotum króla W. Jagiełły za zwycięstwo w Bitwie pod Grunwaldem - konserwacja drewnianego zabytkowego wyposażenia i obrazów emblematycznych (2 ćw. XVII-XX)	90 000,00 zł
3.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej Dom Zakonny	Lublin, wotum Władysława Jagiełły – Zespół klasztorny Sióstr Brygidek (XV w.), obecnie siedziba Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej: wykonanie izolacji przeciwwilgociowej	440 000,00 zł
			2019 łącznie: 710 000.00

Kwota łączna dotacji w latach 2019 - 2019 **2 680 000.00**